

der saa trykkende Vilkaar, at det vilde være Synd, ja det er virkelig baade Synd og Skam at forhindre dem fra at faae deres Børn ud at tjene hos Bønder, hvor de kunne faae deres gode Kost og ikke have andet Arbejde, end de godt kunne overkomme, istedetfor at de med daarlig Kost og halv Sultesøde, skulle tvinges til at gaae i Skole, hvor de i Almindelighed lære det, som hverken de selv eller deres Forældre sætte Priis paa.

Jørgenslev: Efterat vi have hørt denne Sag behandlet fra forskjellige Sider af Mænd, som høre til Jaget, vil jeg tillade mig at fremsætte nogle enkelte Bemærkninger om Sagen, seet fra Lægmands Standpunkt. Jeg mener, at Bondestanden i Almindelighed er kommen saavidt, at den tilfulde erkjender Nytten af, at dens Børn oplæres saa godt som muligt, og jeg troer derfor, at alle de Forældre, hvis Vilkaar og Leilighed tillade dem det, ville uden nogensomhelst Tvang holde deres Børn i Skole og gjøre hvad de formaae, for at faae dem saa godt oplærte som muligt, da de vistnok selv ved mange Leiligheder erkjende, at det havde været ønskeligt, om der havde været Leilighed for dem til at lære noget Mere, end det var muligt paa den Tid, da de bleve underviste. Jeg troer derfor, at Bestemmelsen maa sigte til den mindst heldigt stillede Deel af Statsborgerne, og især til dem, som ere nødte til at lade deres Børn tjene saa tidligt som kun muligt, fordi Børnenes Underholdning overstiger deres Kræfter. Med Hensyn til dem troer jeg, at man saa tidligt, som det kan gaae an, bør aabne dem Leilighed til at skaffe Børnene en selvstændig Fortjeneste, men dog ikke saa tidligt, at det skader Børnens fremtidige Udvikling. Jeg mener, at have Communens Beboere den Forpligtelse at lønne Skolelærerne, til Benyttelse saavel for dem, der kunne betale, som for dem, der ikke kunne betale, saa maae de ogsaa have den Ret at fordrø, at de Folk, for hvem de lønne Lærerne, lade deres Børn lære saameget, som de efter de Forhold, hvorunder de ere stillede, kunne lære; jeg troer derfor, at der er Meget, der taler for det Andringsforslag, der er stillet af en æret Rigsdagsmand fra Aalborg Amt

(Jungersfen), hvorefter det nemlig væsentlig skulde være for Sommerhalvaaret, altsaa i den Tid, da det bliver muligt for Forældrene at skaffe deres Børn Tjeneste, at en saadan Fritagelse for Skolegang skal kunne erhverves. Der er vel af en æret Rigsdagsmand fra Thisted Amt bemærket, at der kan gives Tilfælde, hvor det ogsaa om Vinteren kan være af stor Betydning, at en saadan Fritagelse kan erholdes; det vil jeg ingenlunde nægte, men det vil da i Reglen være enten i Sygdomstilfælde eller under andre extraordinære Forhold, som visse ville blive tagne i Betragtning af Sogneforstanderskabet og Sognepresten, og det vil da gaae, som det hidtil er gaaet, at underlige extraordinære Forhold er et Barn bevilget Fritagelse fra Skolegang i en kort Tid, men det bør visse ogsaa kun være en kort Tid, thi vi ere vel Alle enige i, at det er i Vinterhalvaaret, Underviisningen skal erholdes, naar Barnet siden i Sommerhalvaaret skal kunne have Leilighed til at tjene. Jeg troer derfor ingenlunde, det er rigtigt, saaledes som det ærede Udvalg har foreslaaet, at der ingenksomhelst Aldersgrændse skal sættes for, naar Barnet kan fritages for Skolegang. Jeg troer, at i den Henseende har den ærede Rigsdagsmand for Sorø Amts 5te Valgkreds (Frølund) ramt det Rette, idet han har sagt, at denne Tilladelse først skal kunne gives, naar Barnet er 12 Aar; derimod har jeg det imod dette Andringsforslag at erindre, at der staaer, at denne Fritagelse skal kunne gives i en Tid „af indtil 3 Maanedø“. For Forældre, der selv ville benytte deres Børn til Arbejde, troer jeg vel, det vil være tilstrækkeligt, hvorimod jeg ikke troer, det vil være tilstrækkeligt for de fattige Børn, for hvilke Loven dog væsentligst gives. Naar jeg tager et saadant Barn, som jo kun kan bruges til at vogte Faar, Gæs og Sviin, eller udføre saadanne Bagateller, i Tjeneste, saa maa jeg være sikker paa at kunne beholde det, indtil Høsten er endt, ellers kan det ikke hjælpe mig noget at faae det. Hvis man derfor ved 3die Behandling vil følge en Middelvei imellem hvad der er foreslaaet fra de forskjellige Sider, saa vil det være mig en Fornøielse at stemme derfor, men saa-